

Nh^ŋng khám phá m^əi c^əa ông Benedict đã đ^əo ng^əlc v^ən đ^ə ai m^ənh c^əa ai và làm sáng t^ə thêm v^ə s^ə đóng góp đáng k^ə cho ti^ŋng Tàu t^ə nh^ŋng ti^ŋng khác c^əa các dân t^əc trong vùng Đông nam Á

Có m^ət nhà ngôn ng^ŋ h^əc r^ət đ^əc bi^ət là ông Paul K. Benedict. Ông này, có l^ən đ^ən Saigon ch^əm^ət ngày mà tìm ra bao nhiêu là ti^ŋng Vi^ət dính líu v^əi các ti^ŋng khác ở Đông nam Á, và ông này đã vi^ət nhi^u v^ə nh^ŋng gì mà ti^ŋng Tàu đã vay m^ənh c^əa các ti^ŋng nói khác ở Đông nam Á, gi^əi t^əa cái huy^ən tho^əi sai l^əm là ai cũng ph^əi m^ənh ti^ŋng và ch^əTàu mà dùng, trong khi ti^ŋng Tàu ch^əng c^ən m^ənh ti^ŋng c^əa ai c^ə.

Nh^ŋng khám phá m^əi c^əa ông Benedict đã đ^əo ng^əlc v^ən đ^ə ai m^ənh c^əa ai và làm sáng t^ə thêm v^ə s^ə đóng góp đáng k^ə cho ti^ŋng Tàu t^ə nh^ŋng ti^ŋng khác c^əa các dân t^əc trong vùng Đông nam Á [South East Asian linguistic influence upon the Chinese].

T^ə 1967, các ông Benedict và Jerry Norman đã nghi ng^ŋ v^ə tên c^əa các con v^ət năm tu^əi / tý s^əu d^ən mǎo v..v...là do Tàu m^ənh c^əa các ti^ŋng nói Nam Á.

Nh^ŋng ch^əTàu əy r^ət lâu đ^əi, đ^əlc vi^ət lênl các m^ənh x^əng t^ə m^əy ngàn năm v^ə tr^əlc, khi mi^un Nam sông D^əng t^ə ch^əa ph^əi là n^əi s^əng c^əa ng^əhi Tàu [theo ông Shafer trong sách Ancient China.].

Th^ət ra t^ə năm 1935, nhà kh^əo c^ə Georges Coedes cũng đã có nh^əc đ^ən tên các con v^ət trong con giáp [chu^ət, trâu, th^ə, r^əng, r^ən v..v.. sao mà gi^əng nhau quá gi^əa các ti^ŋng Khmer, Lào, Thái và M^əng, Vi^ət, m^əc dù h^əi cách đây 70 năm r^əi, ai cũng tin là ti^ŋng Vi^ət là do ti^ŋng Tàu mà ra [Ph^əm Qu^ənh] và r^ət nhi^u ông Hán Vi^ət khác, ngay c^ə g^ən đây, ông Nguy^ən Ph^əng, Đ^əi h^əc Hu^ə, còn cho là : ... ng^əhi Vi^ət là ng^əhi Tàu qua đ^ət Vi^ət ə mà thành ra ng^əhi Vi^ət [sic].

Su^ət 22 năm qua , không nh^əng tôi đã gópnh^ət đ^əlc r^ət nhi^u tài li^u u ngôn ng^ŋ so sánh [comparative linguistic, cognates studies] ch^əng t^ə m^ət cách rõ ràng là các ti^ŋng nói ở ĐNÁ đ^əu có chia x^ə m^ət ngu^ən g^əc chung, mà có r^ət nhi^u tên hoa, trái, lá, cây và nh^əng con thú v^ət đ^əu

Nh^ăng c^ái b^ăt ng^ă lý th^ú trong khi t^{ìm} hi^u u ti^нg Vi^тt v^a ngu^нn g^ăc Nam-Á

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.

Thứ Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

đ^ăc các ngôn ng^ă trong vùng đó g^ăi tên gi^нng nhau và đ^ăc bi^тt là tên các con v^ăt năm tu^иi.

Sau đây là b^ăng so sánh lý thú mà các b^ăn đ^ăc ch^ă c^ăn nhìn vào cũng th^ăy ngay s^ă gi^нng nhau gi^нa các ti^нng nói anh em l^ă ĐNÁ , và th^ăy ngay s^ă khác bi^тt v^ăi ti^нng T^ău.

Các b^ăn đ^ăc ng^ă i Th^ăi, L^ăo hay Khmer cũng có th^ăy đ^ăc ngay ch^ă c^ăa h^ă và th^ăy ngay khi h^ă đ^ăc l^ăn s^ă gi^нng nhau v^ăi ti^нng Vi^тt c^ăa ta, ngoài ra, ta còn th^ăy ngay s^ă gi^нng nhau quá sá gi^нa ti^нng M^ăng v^ăi ti^нng Vi^тt !

B^ăng so sánh d^ăi đ^ăy, ch^ă phiên âm thôi, nh^ăng có chua thêm tên các con giáp trong ti^нng Hmong và ti^нng Khasi [chung dòng Mon Khmer v^ăi Vietnam ta] đ^ă cho b^ăn đ^ăc d^ă th^ăy nh^ăt quán s^ă gi^нng nhau đó, dù là ti^нng Hmong không cùng m^ăt dòng ngôn ng^ă v^ăi ti^нng Vi^тt.

B^ăng so sánh tên các trái cây mi^нn nhi^иt đ^ăi gi^нng nhau bi^тt ch^ăng nào trong khi r^ăt xa l^ă v^ăi các tên T^ău c^ăa chúng nó.

Hai b^ăng so sánh này ch^ă là hai trong hàng ngàn b^ăng so sánh khác trong quy^ăn T^ă đ^ăn các ti^нng đ^ăng nguyên v^ăi ti^нng Vi^тt l^ă ĐNÁ g^ăm c^ă th^ăy 27500 ti^нng m^ăt l^ăn ti^нng ghép [compound words] đ^ăng nguyên v^ăi nhau [cognatics] làm thí d^ă và b^ăng ch^ăng cho ngu^нn g^ăc Nam-Á c^ăa ti^нng Vi^тt v^ăng ch^ăc nh^ă định đóng c^ăt trong khi gi^н thuy^ăt ti^нng Vi^тt t^ă ti^нng T^ău mà ra đ^ăb^ă ê-kíp ngôn ng^ă h^ăc c^ăa Encyclopedia Britanica b^ăr^ăi [xem đ^ăo n trích d^ăn sau đ^ăy].

Ti^нng Vi^тt do đ^ău mà ra, l^ă đ^ău mà có, có t^ă h^ăi nào và lúc ban đ^ău nó nh^ă th^ă nào ? Hãy nghe nh^ăng nh^ăn xét m^ăi m^ă nh^ăt v^ă ngu^нn g^ăc ti^нng Vi^тt t^ă Encyclopedia Britanica 1999 và Encarta Microsoft 2000 :

... a long held notion that identified the Vietnamese with one tribe of the Yueh of southern China has been abandoned ...

... the theory that regards them [the Yueh] as direct ancestors of the Vietnamese conflicts with ethnographic and biological evidences...

... quan ni^нm lâu đ^ăi cho r^ăng ng^ă i Vi^тt là m^ăt trong nh^ăng b^ăng Yueh h^ăi x^ăa l^ă mi^нn nam n^ăng T^ău b^ăng gi^н; quan ni^нm l^ăy đ^ăb^ă g^ăt b^ă...

... cái gi^н thuy^ăt cho r^ăng dân Yueh l^ă bên T^ău là t^ă tiên tr^ăc ti^нp c^ăa dân t^ăc Vi^тt mâu thu^иn v^ăi nh^ăng b^ăng c^ăd^ăk^ăn nh^ănh ch^ăng và sinh h^ăc hi^нn đ^ăi...

... all points to strong social and cultural affinities between the Vietnamese and people of the Tai and Indonesian families... the Vietnamese people represents a racial and cultural fusion...

... m^ău [s^ă ki^нn] đ^ău cho th^ăy r^ăng có nhi^иu đ^ăm r^ăt gi^нng nhau v^ăv^ăn h^ăo và x^ăa h^ăi gi^нa các gi^нng ng^ă i Vi^тt, ng^ă i Th^ăi [g^ăc Tai] và ng^ă i Indonesian...

... modern day Vietnamese share many cultural and linguistic traits with other non-Chinese peoples living in neighboring areas of Southeast Asia...

... the Vietnamese language is distinct, it can be described as a fusion of Mon Khmer, Tai and Chinese elements...

... ng^ă i Vi^тt ngày nay chia x^ău nhi^иu nét văn hóa và ngôn ng^ă v^ăi nhi^иu dân t^ăc kh^ăng ph^ăi l^ăT^ău, đ^ăvà đang sinh s^ăng l^ănh^ăng vùng lân c^ăn v^ăi h^ă t^ăi Đông nam Á...

...cái ti^нng nói c^ăa h^ă thì riêng cho h^ă, có th^ăy xem nh^ă là m^ăt h^ăn h^ăp gi^нa dòng ti^нng Mon Khmer, các ti^нng Tai và ti^нng T^ău...

"It is now generally believed that the Lac people were the result of a mixture between Australo-Melanesian inhabitants who had lived in the area since Paleolithic times and Asiatic

people from China, who later migrated into the area."

Ngày nay ng^h i ta đ^ung ý ngh^h r^ong các b^u t^c dân L^oc [Tàu nói là Lo] x^ha là k^ht qu^u c^a m^ut s^h lai gi^ung gi^ua các ng^h i Australo Melanesian [Nam Đ^o/các đ^o m^un nam] đ^a sinh s^hng t^hi ch^h, v^ui các s^h c dân Á ch^uu [không c^h g^hi ng^h i Tàu] đ^a tr^un xu^ung, mãi v^ui sau n^hay.

The official language of Vietnam is the Vietnamese, a member of the AustroAsiatic language family, a distinct language although it has some similarities to other languages of Southeast Asia and to Chinese. Its syntax is closer to Khmer.

Ti^ung Vi^ut là ti^ung nói chính th^c c^a Vietnam, m^ut nhánh ngôn ng^h c^a dòng h^u Austro Asiatic [Nam Á][mi^un Nam Á ch^uu] m^ut th^c ti^ung nói riêng bi^ut m^uc dù nó có nhi^u u s^h gi^ung nhau v^ui các ti^ung nói khác ^h Đông nam Á và c^h v^ui ti^ung Tàu n^ha.

Ng^h pháp /cách nói và đ^ut câu/ c^a ti^ung Vi^ut gi^ung v^ui ng^h pháp c^a ti^ung Khmer (theo Encarta Microsoft 2000).

Nh^h ng l^hi nói trên nh^h là nh^h ng gáo n^hac l^hnh d^ui l^uen l^hng nh^h ng ai c^on ngh^h là ti^ung Vi^ut ch^h là m^ut th^c con r^ui con r^ut, con hoang, con nuôi c^a ti^ung Tàu:

Ông Hu^unh t^unh Paulus C^aa đ^a vi^ut trong bài m^u đ^uu c^a t^u đ^uu n^ham qu^uc âm t^u v^u [1895] :

« ^hy ng^h i Giao ch^h đ^uu tàn thì ti^ung nói cùng ch^h nghĩa Giao ch^h cũng ph^ui l^hc...n^hu ch^hng tham d^ung ch^h Trung qu^uc thì sao cho thành ti^ung nói An nam? » [sic]

chú ý : ch^hng qua là ông ta l^hm cái ti^ung v^ui cái ch^h, và đ^ut cái cày tr^uu c con trâu !

Ông Ph^um Qu^unh, đ^a nói cách đây 80 năm r^ong:

... qu^uc v^un t^ut ph^ui có ngu^un g^hc t^u đ^uu mà ra, và ngu^un g^hc ^hy t^uc là Hán v^un, qu^uc v^un là cái v^un ngu^un g^hc t^u ch^h nho [sic] kh^ong th^c b^u ch^h nho mà thành l^hp đ^uu c.

Ông Ph^um duy Khiêm, đ^a nói, khi c^hng tác v^ui c^h Tr^un tr^ung Kim làm quy^un Vi^ut Nam v^un ph^um, r^ong :

cette langue est encore au stade des langues tribales [sic] [ti^ung Vi^ut đ^ang c^on ^h giai đ^uu n

ngôn ng^h c^a m^ut dân t^c thi^u s^h]

chú ý : hi^un nay ti^ung Vi^ut có đ^u 80 tri^uu ng^h i nói và đ^ung th^c 14 v^u s^h đ^ung ng^h i nói trên th^c gi^ui !

Ông Lê ng^hc Tr^u, cách đây 40 năm, nh^un đ^uu c^hng th^c y ti^ung Tàu, n^hen đ^a g^hng ép gán cho r^ut nhi^u u ti^ung Vi^ut, t^u Vi^ut nh^h ng cái âm h^ung đ^ung nguyên gi^u t^uo [false cognatic inferences] v^ui ti^ung Tàu hay âm Hán Vi^ut mà kh^ong h^u đ^ua ra b^ung ch^hng có th^ct v^u đ^ung nguyên v^ui các ngôn ng^h khác ^h Đông nam Á :

ch^h sinh ra [sic] gi^uy

tranh sinh ra giành

ch^hng sinh ra gi^ung

chính sinh ra giêng [sic] / chính nguy^ut là tháng giêng!

khang sinh ra x^hng

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.

Thứ Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

c^ăp sinh ra g^ăp

c^ăng sinh ra gi^ăng [- m^ăi]

ti^ăt sinh ra T^ăt

t^ăi [chuyên ch^ă] sinh ra chài [ghe chài][?!

Ta hãy xem d^ăng đây ngu^ăn g^ăc [cognates] th^ăt s^ă c^ăa các ti^ăng trên :

GI^ĂY [paper / papier]

M^ăng : k-ch^ăy

Burma : s-giu^ăy

[n^ău b^ăo là âm này là Tàu thì t^ăi sao ng^ăo i M^ăng và Burma còn phát âm gi^ăng Vi^ăt h^ăn
nh^ău?]

GIÀNH [to dispute, compete, vie for, to accaparate, take away from,][se disputer, entrer en compétition, s'emparer de].

M^ăng : chèn, chèng

Nùng : cheng = tranh giành

Thái : pr-chành

gièng chjing = giành nhau

Mon : k-giành

Khmer : pr-chèng

chèng

kòn-nhèng

tròn-chèng

Indonesia : saing = giành gi^ăt

[n^ău b^ăo là do ch^ă tranh c^ăa Tàu mà ra thì t^ăi sao không nói là c^ănh giành, giành th^ă, giành
ch^ăp, chi^ăn giành! mà i nói là c^ănh tranh, tranh th^ă, tranh ch^ăp, chi^ăn tranh?].

GI^ĂNG [species, gender, race][espèce, genre, race]

Hmong : t-z^ăng

Thái : kh-yong (âm : kh-gi^ăng)

GIÊNG (tháng giêng) [first month of the lunar calendar][premier mois lunaire] không ph^ăi là do
ch^ă chính mà ra, vì ngu^ăn g^ăc và nghĩa nó khác h^ăn ! :

Thái : chiêng, kiêng

đ^ăng chiêng = tháng giêng

đ^ăng kiêng = tháng giêng

Nùng : chiêng

h^ăng chiêng = tháng giêng

Lào : đ^ăng giêng = tháng giêng

Burma : a-yiêng [đ^ău tiên, tr^ăc h^ăt]

Pali/Sanskrit : yir id

Chàm : bulăñ đhia = tháng giêng

[n^ău b^ăo là do ch^ă chính c^ăa Tàu mà ra, thì t^ăi sao không nói là giêng tr^ă, giêng quy^ăn, giêng
sách [sic]v..v.. mà l^ăi nói chính tr^ă, chính quy^ăn, chính sách] ?

X^ăNG [bone][os]

m^ăt ti^ăng r^ăt hay nói : [b^ă - , - xóc, - x^ău, gãy - v..v...] mà ông Lê ng^ăc Tr^ă gán cho nó m^ăt âm
h^ăng Hán Vi^ăt là khang [sic], trong khi hàng ch^ăc đ^ăng nguyên c^ăa hàng ch^ăc ngôn ng^ă anh
em v^ăi ti^ăng Vi^ăt d^ăng đây, cho th^ăy quá rõ nó ngu^ăn g^ăc t^ăo đâu:

M^ăng : xang

Nùng : xang

Nh^ŋng cái b^ət ng^ŋ lý thú trong khi tìm hi^ŋ u ti^ŋ ng Vi^ət và ngu^ŋn g^əc Nam-Á

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.
Thứ Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

Khmer : x-^əang

Aslian [bên Malaysia] : x^əng

Hmong/Mèo : x-âng

Bahnar : x-ang, k-xang

Sedang : k-siang, k-xiang

Katu, Bru : ng-ang

Rengao : k-xâng

Mdrah, Didrah, Todrah [g^ən Kontum] : k-xeng

Palaung/Wa : x-ang

Mundari, Santali [đông b^əc n d^ə] : xang, zang, jang

[hàng ch^əc s^əc dân này đâu có dính dáng gì đ^ən Tàu đâu, h^ə đ^əu phát âm nh^ə Vi^ət v^əy].

G^əP [hurried, hasty, urgent][urgent, en hâte, hâtif]

Malay: gapah

Thái : khu-^əp (âm : kh^əp)

k-k^əp k-kap = g^əp gáp !

hu-^əp háp = id

h-ng^əp h-ngap = id

Khmer : hi-^əp

Saora[dòng Munda} : s-g^əp

Lào : h^əp / r^əp

h^əp r^əp = g^əp và r^ən r^əp!

h^əp pày = đ^əi g^əp

Chàm : h-g^əp = g^əp, v^əi.

[c^ə vùng ngôn ngữ Đông nam Á m^əy trăm tri^əu ng^əo i cũng nói v^əy, đâu ph^əi ch^ə là v^ən đ^ə riêng gi^əa Vi^ət và Tàu đâu ? mà b^əo là g^əc Tàu!].

GI^əNG [- m^əi]

English : established customs, habits, patterns of transaction, business or ways of life.

Francais : coutumes, habitudes de vie, pratiques de transactions.

M^ət ch^ə nghe âm h^əng r^ət là Vi^ət và có v^ə quê mùa, v^əy mà dính g^əc v^əi Thái Lào thu^ən ròng và đúng đ^əu !

Thái : yi^əng = ki^əu cách, cách th^əc đ^əng l^əi.

ji êng = id

Khmer : ri^əng = hình th^əc, ki^əu m^əu, mô hình.

Lào : yi^əng = s^ə s^əp x^əp, x^əp đ^ət, dàn x^əp.

[ch^ə gi^əng t^ə nó đ^əcó ngu^ŋn g^əc rõ ràng, c^ən g^əi ph^əi g^əng ép b^ət nó dính líu vào ch^ə c^əng c^əa Tàu?].

T^əT [ngày -, ăn -, pháo -, chúc -, l^ə -, h^əi -, m^əng -, đ^əi -, bi^əu -, quà -, s^əm - // - nh^ət, - ta, - tây v.. v..]

T^ət là ngày h^əi hè đ^əu năm

Eng : lunar new year festival, celebration, holidays.

Fr : nouvel an oriental, du calendrier lunaire.

M^ət ti^ŋng « nh^əc nh^əi » v^ə ý nghĩa, các ông Hán Vi^ət cho là nó đ^əc tr^ə cái âm c^əa Tàu là ti^ŋt [season, time, climate change...]

T^ə đ^ən Hu^ənh t^ənh Paulus C^əa : ti^ŋt đ^əu năm [sic]

T^ə đ^ən Khai trí ti^ŋn đ^əc : không h^ə cho r^əng t^ət là ti^ŋt .

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.

Thứ Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

T^{ết} đⁱn c^áa Al de Rhodes : có nh^ăc đⁱn nh^ăng t^{ết} : t^{ết} năm, t^{ết} ai, ăn t^{ết} Nh^ăng coi ch^ăng, c^á m^ăy ch^ăc ng^{ôn} ng^ă Đông nam Á kh^{ông} dính dáng g^ì đⁱn Tàu c^{ũng} nói nh^ăv^ăy! coi ch^ăng b^é cái l^ăm. S^ó th^{ık}c cái l^ăm n^{ày} kh^{ông} b^é tí n^{ào}, nó l^ăm l^ăn l^ăm v^a l^ăm l^ăn đ^a h^ăn hai ng^{àn} năm nay r^ăi, h^ăy xem xét trong các ng^{ôn} ng^ă sau đ^{ây} :

N^ăng : T^{ết} = T^{ết}

n^ăni^{nh} T^{ết} = năm T^{ết}

Ch^ăm : b^ăng T^{ít} = ăn T^{ết} [b^ăng là ăn]

T^{ít} = T^{ết} [l^ă tháng năm c^áa l^ăch Ch^ăm]

B^ùl^ăn : Ch^ăt = th^{áng} T^{ết}

Khmer: Chêtr = l^ă tháng năm [l^ăch x^ăa c^áa Khmer], th^{áng} gió m^ău b^ăt đⁱu th^ăi ng^ăo c^ă i, th^{áng} c^áa m^ău gió n^ăm l^ă Đông nam Á, th^{áng} c^áa m^ău m^ăa đⁱn trên l^ăc đⁱa n^ăn v^a mi^{nh} ĐNÁ. [T^ùy theo v^ă tr^í t^{ết} n^ăo c^ă, m^ăa đⁱn v^ăi gió m^ău t^{ết} cu^{nh}i th^{áng} t^{ết} đⁱn cu^{nh}i th^{áng} năm] = tên th^{áng} 4 v^a 5 c^áa l^ăch n^ăn x^ăa.

khae Ch^ăt = th^{áng} t^{ết} [th^{áng} 4 d^ăng l^ăch] [khae là th^{áng}]. Th^{áng} T^{ết} Khmer kho^{ng} 13 th^{áng} t^{ết} d^ăng l^ăch, kho^{ng} 23 th^{áng} ba âm l^ăch.

Ch^ăt khal = th^{ık}c gian có l^ă T^{ết} l^ăy [khal là th^{ık}c gian, l^ăúc, khi]

Thái : Th^{ết}

th^{ết} khal = m^ău t^{ết}, nh^ăng ng^{ày} t^{ết}. [annual Th^{ết} celebration / new year propitious ritual]

th^{ết} Th^{ày} = t^{ết} Thái / Thái new year ritual celebration.

Tr^{ết}s = T^{ết} [t^{ết} đⁱn Francais -Thái c^áa Pallegoix]

trêts ch^ăn = Chinese new year [ch^ăn là Tàu]

chêtr = fifth lunar month [mid April]

trôts = l^ă h^ăi đⁱu m^ău m^ăa c^áa l^ăch Thái x^ăa, cu^{nh}i April-May

trôts far^ăng d^ăch là T^{ết} hoa lang [western new year]

chú ý: far^ăng = Hoa lang = occidental, western

Zhuang : Sit = T^{ết} c^áa ng^ăo i Zhuang bên Qu^{ảng} Tây, m^ăt b^ă t^{ık}c thu^ć dòng Tai, h^ă đông đⁱn 25 tri^{nh}u ng^ăo i, nói ti^{nh}ng thái x^ăa.

đ^ăng sít = th^{áng} t^{ết} [yearly monsoon festival ritual celebration]

Mon : K-têh = first days of Mon new year

Nepal : Teej [Teetj Brata] = l^ă đⁱu năm c^áa ng^ăo i Nepal [theo báo Ng^ăo i Vi^{ệt} Oct 9, 1992/ s^ăbáo 305]

Mustang : Tij, tiji = ng^{ày} l^ă m^ău m^ăa đⁱn [x^ă Mustang l^ăsát v^ăi Nepal]

Đông B^{ắc} c^ăn đⁱ : Teej = monsoon festival [theo National geographic thi : swinging in celebration, village girls sing the ancient melodies of Teej , the festival marking the return of the monsoon and the promise of prosperity].

Sau c^{ùng} , c^{ái} c^ú d^ăt đⁱn m^ăa [knock out punch] ch^ăm d^ăt c^{ái} quan ni^{nh}m sai l^ăm 2100 năm h^ăn c^áa ch^ăng ta là c^{ái} c^ú [coup]n^{ày}:

Chính Kh^ăng T^ử c^{ũng} kh^{ông} h^ănói t^{ết} là do ti^{nh}t mà ra ! Ông nói r^ăng :

... ta kh^{ông} bi^{ết} t^{ết} là g^ì! nghe đâu đó là tên c^áa m^ăt ng^{ày} l^ă h^ăi l^ăn c^áa b^ăn ng^ăo i Man[sic] h^ănh^ăy m^ău nh^ă đⁱen, u^{ng} r^ău v^a ăn ch^ăi vào nh^ăng ng^{ày} đó mà kh^{ông} ph^ăi là nh^ăng ng^{ày} đⁱu năm c^áa ch^ăng ta. Nghe đâu h^ă g^ăi là T^ử-x^ă [sic] / [theo kinh L^ăký].

N^ău Kh^ăng T^ử nghĩ r^ăng ti^{nh}t sinh ra t^{ết}, sao l^ăi c^{òn} đⁱ phiên âm m^ăt cách kh^ăa v^ăng v^ă là T^ử-s^ă làm g^ì ? Ch^ăt c^áa Tàu dù là đⁱ Kh^ăng t^{ết} đⁱn n^ăa làm sao mà tr^{ık}c cái âm thành ra t^ử-s^ă đ^ăng c^ă ? B^ăi vì l^ăng kh^{ông} ngh^ăi nh^ă th^{ık}c

R^ăi kh^{ông} l^ăng kh^{ông} ngh^ăi nh^ă th^{ık}c mà ta l^ăi c^á kh^ă bo bo mà suy nghĩ nh^ă th^{ık}c làm g^ì nh^ă, h^ăn n^ăa có c^á ch^ăc ng^{ôn} ng^ă khác ch^ăng ăn thua g^ì đⁱn ti^{nh}t Tàu mà c^{ũng} l^ăi nói tr^{ık}c

Nh^ăng c^ái b^ăt ng^ă lý th^ú trong khi t^ăm hi^ău ti^ăng Vi^ăt v^a ngu^ăn g^ăc Nam-Á

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.

Thứ Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

tr^ă tr^ă T^ăt y nh^ă trên làm ta ph^ăi suy nghĩ l^ăi v^ă cái hi^ău l^ăm t^ăt = ti^ăt.

CHÀI [k^ă - , ông - , ng^ă i - , b^ăn - , tay - , thuy^ăn - , đ^ă - , làm ngh^ă - , th^ă - , kéo - , đan - , quăng - , c^ăt - , d^ă - , kéo - , v^ăn - , làng - // - l^ăi, - cá // chόp - , n^ăm chόp -]

~ chài là cái l^ăi cái r^ă, cái đ^ă đánh cá, d^ăng c^ă đ^ăb^ăt cá

~ chài là tung ra, r^ăi ra, quăng ra, v^ăt ra, ném ra, lia ra, li^ăng ra, làm cho bung ra

~ chài {nghĩa bóng} là quy^ăn r^ă, d^ăd^ă, mê ho^ăc, nh^ă cho ai b^ăm^ăc b^ăy, m^ăc l^ăi, vào tròng {chài gái, chài y^ăm, đi chài k^ă kh^ăo}

Eng : fish net, fish trap / to throw a fish net, to set a fish trap / to trap, to entrap, to lure into entrapment, to catch with a snare, to ensnare.

Fr : filet de pêche, épervier, trame, carrelet de pêche / jeter l'épervier / jeter un sort, envouter, captiver qq par des paroles douceureuses.

Pali/Sanskrit/Thái : chal = cái chài [l^ăi, r^ă]

Lào : chal = cái ch^ăm tre đ^ă ch^ăm cá

Chàm : chal = cái chài, l^ăi cá, r^ă cá

thrah chal = th^ă l^ăi, th^ă r^ă đ^ăb^ăt cá

Indonesia : jala = cái chài [l^ăi, r^ă, d^ăng c^ăb^ăt cá]

mata jala = m^ăt l^ăi

chjala = cho vào l^ăi, làm cho m^ăc b^ăy, giài b^ăy

chú ý: nghĩa bóng cũng giống nhau giữa tiếng Indonesia và Việt !

B^ăy nhiêu cũng đ^ă đánh g^ăc cái quan đ^ăm h^ăi h^ăt gi^ă t^ăo là ti^ăng Tàu ti^ăng Việt m^ăt lò mà ra [sic]

Ông ăy l^ăi còn vi^ăt : « trong s^ă truy nguyên, còn xét nh^ăng ti^ăng g^ăn v^ăi ti^ăng M^ăng Chàm Thái Khmer, M^ă lai; công vi^ăc này ngoài ph^ăm vi chính t^ăc^ăa chúng tôi » [sic]

V^ăy hóa ra ăng làm nh^ă th^ă là nh^ăng ti^ăng đó không có chính t^ăc, mu^ăn vi^ăt sao thì vi^ăt à ?

T^ăi sao ông ăy l^ăi c^ă ph^ăi né tránh, mà ch^ă mu^ăn truy nguyên riêng cho Hán Việt ?

Đã g^ăi là truy nguyên mà c^ă nhè m^ăt ng^ă i / đ^ăi t^ăng mà truy thôi, hèn gì mà đ^ăi t^ăng đó lanh đ^ă ! có bao nhiêu ti^ăng Việt , ăng đ^ău quy cho là t^ăi ti^ăng Tàu mà sinh ra c^ă !

Cũng t^ăi nghi^ăp cho ti^ăng Tàu, ai ăn đ^ău mà mình ph^ăi ch^ău tr^ăn.

V^ăy thì chân tay ăd^ău mà sinh ra, không l^ă do th^ă túc mà sinh ra ?

m^ăt mũi, m^ăt ăd^ău mà sinh ra, không l^ă i b^ăo là ngoài ph^ăm vi chính t^ăc^ăa ăng ?

T^ă h^ăn n^ăa là g^ăn đây, ông Nguy^ăn Ph^ăng, giáo su Đ^ăi h^ăc Hu^ă tr^ăc 1963, còn vi^ăt:

« ... ng^ă i Việt ch^ăng qua là ng^ă i Tàu [sic] mà tràn xu^ăng sinh s^ăng ăv^ă vùng quanh châu th^ăsông H^ăng hi^ăn nay, r^ăi khi đ^ău đ^ău ki^ăn thu^ăn ti^ăn [sic] thì tr^ă thành ng^ă i Việt... »! [xin mi^ăn phê bình]

« ... ti^ăng Việt ch^ăng qua là ti^ăng Tàu xen l^ăn m^ăt vài ti^ăng M^ăng ti^ăng M^ăi mà thôi {sic}... vì ch^ăng qua g^ăp d^ăp có thêm m^ăt vài ti^ăng đ^ă mà ti^ăn nói chuy^ăn hay buôn bán v^ăi h^ă ... »[sic] [mi^ăn phê bình luôn vì nh^ăn xét ăy quá k^ă !]

Cũng may là có m^ăt s^ă ít h^ăc gi^ă [Nguy^ăn Háo V^ănh, Nguy^ăn Văn Ng^ăc, và D^ăng Qu^ăng Hàm] đã nhìn xa th^ăy r^ăng và mong hi^ău bi^ăt rõ thêm v^ă ngu^ăn g^ăc th^ăt s^ăc^ăa ti^ăng Việt, nh^ă ông D^ăng qu^ăng Hàm đã nói, kho^ăng năm 1941:

... « L^ă thay cho n^ăc^ămình, có ti^ăng nói mà không h^ă ai h^ăc ti^ăng, không đ^ău d^ăy cách dùng ti^ăng, không sách nào nói đ^ăn nghĩa ti^ăng, cùng m^ăo đ^ăt câu... ch^ăa t^ăng ai nghiên c^ău h^ăc hành ti^ăng An nam c^ă... »

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.

Thứ: Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

[cái tinh đ^ăi c^áa ông D^ăng qu^ăng H^ăm l^a hi^u r^ăng ch^ă vi^{et} kh^ăng ph^ăi l^a ti^{ng} n^ăo, vi^{et} ra m^ă kh^ăng hi^u thⁱ c^ăng nh^ă kh^ăng !]

Các nh^ă ngôn ng^ă h^ăc hi^un d^ăi d^ău c^ăng nh^ăn c^ái u ti^{en} c^ăa l^ăi n^ăo h^ăn ch^ă vi^{et} r^ăt nhi^u [primacy of the spoken words over their written forms]

T^{ôi} xin đ^ăa ra m^ăt thí d^ă trong hàng ngàn thí d^ă :

Ng^ănh^ăi Vi^{et} ta vi^{et} d^ăc ch^ă đ^ău đ^ăn, [d^ău l^a b^ăng cách vi^{et} a b c hay b^ăng ch^ă N^ăom] nh^ăng ta đ^ău có hi^u đ^ăn l^a g^ăi ?!

Có c^ă kho^{ng} 5000 ti^{ng} Vi^{et} nh^ă l^a đ^ăp đ^ă, m^ăi m^ă, s^ăch s^ă, vui v^ă, da d^ă, v..v.. n^ău ch^ă vi^{et} v^ao đ^ăy th^{oi}, ba ngày c^ăng ch^ă a h^ăt, v^ăy mà ng^ănh^ăi Vi^{et} ta đ^ău h^ă có hi^u l^a g^ăi ?!

Khuy^ăt đ^ăm mà ông D^ăng qu^ăng H^ăm nh^ăn th^ăy đó nay đ^ă d^ăc b^ă túc :

B^ă t^ă đ^ăn d^ăng nguy^ăn ti^{ng} Vi^{et} v^a các ti^{ng} Đ^ăng nam Á [Vietnamese and Southeast Asian Cognatic dictionary / Dictionnaire cognatique Vietnamien et Sud-est Asiatique] đ^ăng in v^a xu^{lt} b^ăn d^ăi hai hình th^ăc : m^ăt b^ă 10 CD v^a sách [4000 trang] s^ă c^ăng hi^un cho b^ăn d^ăc kh^ăp n^ăi trên th^ă gi^ăi [Pháp, Anh, M^ăc c^ăng d^ăc d^ăc, mà ngay c^ă ng^ănh^ăi Khmer, Chàm, Th^ăi, L^ăo, Mi^ăn đ^ăn, M^ă-lai, Indonesia c^ăng d^ăc d^ăc d^ăc dàng t^ă đ^ăn n^ăy vⁱ có ngay ch^ă vi^{et} c^ăa h^ă trong đ^ă, ch^ă kh^ăng ph^ăi ch^ă phiên âm, phiên ch^ă m^ăt cách gi^ă t^ăo.

Nh^ăng trên h^ăt l^a, v^ăi 275 ngàn thí d^ă đ^ăng nguy^ăn [cognatic correspondances] v^a hàng ch^ăc b^ăn d^ă ghi ch^ă l^a và n^ăi xu^{lt} phát c^ăa các dân t^ăc b^ă l^ăc l^a kh^ăp v^ang Đ^ăng nam Á v^ăi ch^ăng 27 ngàn ti^{ng} Vi^{et} c^ăa c^ă ba mi^ăn B^ăc Trung Nam, đ^ă cho ai c^ăng th^ăy, ng^ănh^ăi Vi^{et} c^ăng nh^ă ng^ănh^ăi ngo^{ng}i qu^ăc, hi^u v^a ý th^ăc đ^ăc r^ăt rõ ràng l^a ti^{ng} Vi^{et} kh^ăng ph^ăi l^a do ti^{ng} T^ău m^ăra , trái l^ăi ti^{ng} Vi^{et} l^a anh em h^ă hàng v^ăi bao nhiêu l^a ti^{ng} nói khác l^a Đ^ăng nam Á, m^ăc dù qua h^ăn hai ngàn n^ăm, cái ch^ă vi^{et} khác nhau c^ăa các thi^{ng} ch^ă Đ^ăNÁ đ^ă làm cho ta l^ăm t^ăng l^a cái âm, cái ti^{ng}, cái nghĩa c^ăa các ngôn ng^ă đó c^ăng khác nhau luôn !

Th^ăt ra chúng nó đ^ău gi^ăng nhau đ^ăn m^ăc ng^ăc nhiên s^ăng s^ă [xem vài thí d^ă đ^ăng nguy^ăn l^a ph^ă l^ăc d^ăc bài].

T^ă x^ăa đ^ăn nay đ^ă có bao nhiêu là gi^ă thuy^ăt v^ă ngu^{en} g^ăc c^ăa ti^{ng} Vi^{et}:

Nào l^a g^ăc t^ă ti^{ng} T^ău [sic], nào l^a g^ăc Mon [ông Logan] cách đây đ^ă 150 n^ăm, nào l^a g^ăc Th^ăi [ông Maspero] nào l^a g^ăc Mon Khmer [đ^ăc n^ău nh^ă ngôn ng^ă h^ăc nh^ăn nh^ăn] r^ăi thⁱ ông Haudricourt v^ăi nh^ăn xét v^ă thanh âm ti^{ng} Vi^{et}, v^anh^ău ông khác n^ăa, cho l^a g^ăc AustroAsiatic, m^ăt dòng h^ă ngôn ng^ă l^ăn h^ăn dòng Mon Khmer n^ăa.

Không h^ă th^ăy có m^ăt gi^ă thuy^ăt nào đ^ăc d^ăn ch^ăng v^ăi nh^ăn nghiên c^ău chi ti^{ng} v^a hoàn toàn đ^ăy đ^ăc, h^ă ch^ă đ^ăa ra vài ch^ăc thí d^ă cho hàng ch^ăc ngôn ng^ă, trung bình vài ch^ăc thí d^ă cho m^ăt ngôn ng^ă l^a cùng, trong khi ti^{ng} Vi^{et} ta có c^ă trên 10 ngàn ti^{ng} m^ăt , có g^ăc gác đàng hoàng v^a trên trăm ngàn ti^{ng} ghép l^ăi, [ghép đôi ghép ba, ghép b^ăn n^ăua l^a khác] thⁱ m^ăt vài ch^ăc cái thí d^ă mà h^ă đ^ăa ra kh^ăng đ^ăs^ăc thuy^ăt ph^ăc, kh^ăng đ^ă đ^ău k^ău n^ău và đ^ă đ^ă minh xác cho b^ăt c^ă m^ăt nh^ăn xét d^ăk^ău n^ăo v^ă ti^{ng} Vi^{et}, dù l^a nh^ăn xét v^ă các nh^ăn gi^ăng, các âm ti^{ng} các v^ăn đ^ău, các tên b^ă ph^ăn hay giác quan trong thân th^ă, tên cây c^ăi, tên hoa lá, tên các trái, các con v^ăt v..v...n^ăo chí đ^ăn ngu^{en} g^ăc .

Cái mà b^ăt c^ă nhà ngôn ng^ă h^ăc nào chuy^ăn v^ă ti^{ng} Vi^{et} c^ăn có đ^ă h^ăc h^ăi t^{ìm} ki^ăm r^ăi l^am

Nh^ăng c^ái b^ăt ng^ă lý th^ú trong khi t^{ìm} hi^ău ti^ăng Vi^ăt v^a ngu^ăn g^ăc Nam-Á

Tác Giả: Nguyen Hy Vong M.D.

Thứ Bảy, 01 Tháng 10 Năm 2011 09:34

gi^ă thuy^ăt l^a m^ăt t^ă đ^ănh nghiêñ c^ău t^ă đ^ăng nguyêñ c^ăa ti^ăng Vi^ăt, kh^ăng đ^ăc s^ăt m^ăt t^ă n^ăo, đ^ă tráñh đ^ăa ra v^aí thí d^ă nghéo n^ăn vⁱ thi^ău tài li^ău .

Cái c^ăn thi^ăt ‘kh^ăng có kh^ăng đ^ăc’ đó nay đ^ăc có.

T^ă đ^ănh đ^ăng nguyêñ ti^ăng Vi^ăt- Đ^ăng nam Á đ^ăa ra 27 ng^ăn t^ă g^ăc gác c^ăa ti^ăng Vi^ăt, s^ă giúp cho b^ăt c^ă m^ăt nh^ă nhà h^ăc gi^ă nào nghiêñ c^ău ti^ăng Vi^ăt vⁱ m^ăi kh^ăia c^ănh ch^ă kh^ăng riêñg chi vⁱ ngu^ăn g^ăc c^ăa nó, có đ^ăc ngay tr^ăc m^ăt v^a trên tay, hàng tr^ăm ng^ăn b^ăng ch^ăng s^ă s^ă, h^ăi n^ănhiêñ v^a th^ăc t^ă vⁱ muôn đ^ănh u muôn vⁱ nh^ăng chi ti^ăt c^ăa ti^ăng Vi^ăt, so sánh vⁱ i muôn đ^ănh u muôn vⁱ nh^ăng chi ti^ăt c^ăa t^ăng ngôn ng^ă khác nhau ^v vùng Đ^ăng nam Á. Nó s^ă cho h^ă th^ăy n^ăi b^ăt l^en hàng ch^ăc ng^ăn đ^ăm gi^ăng nhau c^ăng nh^ă hàng ng^ăn đ^ăm khác nhau, nh^ă m^ăt b^ăng nh^ăt l^ăm [synoptic table] kh^ăng l^ă vⁱ ngu^ăn g^ăc c^ăa t^ăng ti^ăng Vi^ăt m^ăt, tr^ăc k^ăhi t^ăng h^ăp ch^ăng nó l^ăi thành ra nh^ăn x^ăt chung vⁱ ngu^ăn g^ăc c^ăa c^ă m^ăt ngôn ng^ă hi^ăn nay, dù ngôn ng^ă đó l^a Vi^ăt hay Khmer, Thái, Lào, Chàm, Mi^ăn đ^ănh, Mã lai, Indonesia, v.v...

T^ă đ^ănh n^ăày kh^ăng nh^ăng t^{ìm} đ^ăng nguyêñ v^a ngu^ăn g^ăc cho ti^ăng Vi^ăt mà th^ăoi, nó c^ăn l^a m^ăt b^ă sách t^ăng đ^ăng cho hàng ch^ăc quy^ăn t^ă đ^ănh riêñg r^ă :

Vi^ăt-Khmer

Vi^ăt-Chàm

Vi^ăt-Thái

Vi^ăt-Lào

Vi^ăt-Mòn [Mòn l^a m^ăt ph^ăn c^ăa dòng h^ă ngôn ng^ă Mòn-Khmer]

Vi^ăt-Mälai

Vi^ăt-Indonesia

Vi^ăt-Myanmar [tr^ăc đây l^a Mi^ăn đ^ănh]

Vi^ăt-Khasi [m^ăt ti^ăng nói bên Đ^ăng b^ăc n^ă đ^ă, gi^ăng ti^ăng Vi^ăt đ^ăn m^ăc kh^ăng t^ăng t^ăng đ^ăc] m^ăc dù ng^ăo i Khasi v^a ti^ăng Khasi r^ăt xa l^ă vⁱ ch^ăng ta, ph^ăn đ^ăng ch^ă quen vⁱ i ngôn ng^ă Tàu~Vi^ăt]

Vi^ăt-M^ăng,

Vi^ăt- Nùng,

Vi^ăt-Mon Khmer v.v...